

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 442/8337/17
зробив
висновок про порушення органом місцевого самоврядування зобов’язання щодо гарантування передбаченого
статтею 53 Конституцією України
права на освіту, невід’ємною складовою якого є належне фінансування закладів освіти
(постанова від 26 лютого 2019 року).

Зокрема, як визначено статтею 53 Конституції України, повна загальна середня освіта є обов’язковою. Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.

За приписами статті 6 Закону України «Про освіту» одними із основних принципів освіти в Україні є доступність для кожного громадянина усіх форм і типів освітніх послуг, що надаються державою; рівність умов кожної людини для повної реалізації її здібностей, таланту, всебічного розвитку.

Як вбачається з рішення суду, директор гімназії звернувся до суду з адміністративним позовом проти міської ради та просив визнати незатвердженим пункт статуту гімназії, викладений у редакції: «Під час вивчення української мови, інформатики, латинської мови, профільних предметів повні класи діляться на дві підгрупи, при поглибленому

вивченні першої та другої групи іноземних мов - на три по 8-10 осіб у кожній групі (при дотриманні наповнюваності класів)».

Позивач вимоги мотивував тим, що під час затвердження нової редакції статуту на засіданні міськради розглядалося лише питання щодо порядку ведення діловодства та бухгалтерії.

Водночас при ознайомленні з новою редакцією статуту позивачу стало відомо, що вона відрізняється від редакції статуту, затвердженої відповідачем на пленарному засіданні, зокрема, в частині, що стосується переліку предметів, при вивченні яких повні класи діляться на дві підгрупи. Цей перелік було скорочено за рахунок виключення з нього математики та літератури, що фактично призвело до звуження обсягів фінансування закладу освіти.

У постанові Верховний Суд вказав також, що **оскільки невід'ємною складовою права на доступність загальної середньої освіти є належне фінансування її закладів, а вирішення цих завдань належить до компетенції сільської, селищної або міської ради, орган місцевого самоврядування порушив установлений порядок забезпечення фінансування навчального закладу**
.

Зокрема, без винесення на розгляд сесії міськради відповідного питання та прийняття рішення у встановленому порядку до статуту гімназії внесено зміни щодо скорочення переліку предметів, при вивченні яких повні класи діляться на дві підгрупи, що призвело до скорочення обсягів фінансування та звуження гарантій доступності права на загальну середню освіту.

Крім цього Верховний Суд звернув увагу, що відповідно до ч. 2 ст. 6 КАС України, Закону України «Про судоустрій і статус суддів», статей 1 та 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини,

У рішенні у справі «Рисовський проти України» ЄСПЛ вказав на те, **що принцип**

«належного урядування», зокрема, передбачає, що державні органи повинні діяти в належний і якомога послідовніший спосіб.

При цьому, на них покладено обов'язок запровадити внутрішні процедури, які посилять прозорість і ясність їхніх дій, мінімізують ризик помилок і сприятимуть юридичній визначеності у правовідносинах. **Державні органи, які не впроваджують або не дотримуються своїх власних процедур, не повинні мати можливість уникати виконання своїх обов'язків** (заява № 29979/04, пункт 70).

(За матеріалами сайту ЦК Профспілки працівників освіти і науки України)